

Afvalbeheer op school – Mini-audit

Naam van de school : ..... Samenstelling projectgroep: .....

Afvalkaart

Maak een kaart met de huidige staat van zaken: belangrijke zones, plaatsing van vuilnisbakken

Naast de klaslokalen omvat de school verschillende lokalen en gedeelde ruimten (gangen, refter(s), toiletten, speelplaats(en), sportza(a)l(en), kleedkamer(s), lerarenlokaal, secretariaat, etc.). Maak voor de hele site (gebouw per gebouw, verdieping per verdieping) een overzicht en beoordeel deze plaatsen.

Je kan als basis hiervoor het evacuatieplan van de school gebruiken. Als een dergelijke plattegrond van de school niet bestaat, teken zelf de grote infrastructuur van de school.

1. Plaatsing vuilnisbakken aangeven

Duid met gekleurde vakjes aan waar de vuilnisbakken zich bevinden :

- Zwart = vuilnisbak voor restafval
- Blauw = vuilnisbak voor PMD
- Geel = vuilnisbak voor papier/karton
- Oranje = vuilnisbak voor voedingsafval

2. Zones afbakenen

- ☐ In het rood = probleemzones: afval op de grond, slechte sortering, niet voldoende vuilnisbakken, vuilnisbakken worden niet vaak genoeg geledigd, ...
- ☐ In het groen = zones waar preventiemaatregelen aanwezig zijn: drinkfontein, bak voor kladpapier, doos voor brooddozen/drinkbussen, compost...

Maak gebruik van nummering en een legende om alles gemakkelijk terug te vinden op de kaart.

Tip: Laat elke klas een kaart maken van hun eigen klas waarop ze de vuilnisbakken en zones aanduiden. Zo worden zij op het onderwerp attent gemaakt en heeft de werkgroep enkel nog de gedeelde ruimten in kaart te brengen.

3. Drank- en snackautomaten aanduiden

Als er drank- en/of snackautomaten aanwezig zijn op school, is het nuttig om deze ook op de kaart aan te geven, want in de directe omgeving van deze automaten wordt veel afval geproduceerd.

Vragenlijst

Vul de vragenlijst samen in en bekijk de mogelijke acties

Thema	Vragen	Mogelijke acties
Sorteren	Sorteert iedereen het afval? ☐ Ja ☐ Nee	✓ Check regelmatig de vuilnisbakken in de klassen alsook de uiteindelijke afvalcontainers ✓ Organiseer infosessies omtrent sorteren voor het technisch personeel en voor de leerkrachten ✓ Herhaal de sorteerregels in elke klas ○ Sorteergids voor scholen ○ Nuttige fiches : Invoeren van sorteren op school, Sorteren op school: PMD-verpakkingen, Sorteren op school: Papier en karton, Sorteren op school: Voedingsafval ✓ Laat de klassen zelf sorteerposters maken
Sorteren	Staan er vuilnisbakken om te sorteren op alle plaatsen waar het nuttig is? (Klaslokalen, speelplaats(en), gangen, refter(s), andere lokalen, ...) ☐ Ja ☐ Nee	✓ Bekijk welk type vuilnisbak nodig is in elk lokaal en hoe het ledigen ervan georganiseerd moet worden (bvb. In sommige scholen staan er geen blauwe noch oranje vuilnisbakken in de klaslokalen omdat dat type afval er niet aanwezig is. In andere scholen staan er geen vuilnisbakken in de gang omdat leerlingen de klasvuilnisbakken rechtstreeks in de containers gaan legen) ✓ Bestel ontbrekende vuilnisbakken
Sorteren	Staan de vuilnisbakken gegroepeerd als sorteereilandjes? ☐ Ja ☐ Nee	✓ Plaats de vuilnisbakken bij elkaar om sorteereilandjes te vormen (nuttige fiche : Onze vuilnisbakken op school)
Sorteren	Zijn er sorteerposters? ☐ Ja ☐ Nee	✓ Bestel (of maak) sorteerposters en hang deze bij elke vuilnisbak (je kan er online bestellen of afdrukken)

Thema	Vragen		Mogelijke acties
Sorteren	Heeft de school een contract met een afvalophaler?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Raadpleeg het ophalingscontract bij de directie ✓ Kijk na of de 4 belangrijke afvalstromen worden opgehaald (papier/karton, PMD, voedingsafval en restafval) ✓ Kijk na of het aantal containers en ophalingen per week niet te hoog is (besparingsmogelijkheid!)
Sorteren	Sorteert de school papieren handdoekjes en zakdoekjes in de oranje vuilnisbak ?	☐ Ja ☐ Nee	✓ In Brussel mogen papieren doekjes bij het voedingsafval in de oranje vuilnisbak ✓ Plaats extra oranje vuilnisbakken op nuttige plaatsen (bvb. aan gootstenen)
Sorteren	Bestaan er klastaken voor het ledigen van de klasvuilnisbakken?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Organiseer klastaken voor het ledigen van de vuilnisbakken in de klas ✓ Let er hierbij op dat eventuele vuilniszakjes in de bakjes niet steeds mee worden weggegooid (hergebruiken indien mogelijk) ✓ Sensibiliseer de leerlingen om correct te sorteren
Verpakkings-afval	Brengen de leerlingen verpakkingen mee van voeding (plastic, aluminiumfolie, vershoudfolie, ...) ?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Moedig het gebruik van een brooddoos aan ✓ Of ga verder: verplicht het gebruik van een brooddoos in het schoolreglement ✓ Communiceer over de brooddoos naar de ouders ✓ Organiseer een brooddoos(+drinkbus)-actie voor een dag, een week,... ✓ Organiseer gezonde collectieve tussendoortjes, seizoensgebonden en zonder verpakking ✓ Organiseer een zero waste kookworkshop om zelf tussendoortjes te maken/ een zero waste tussendoortjes-verkoop
Verpakkings-afval	Biedt de school verpakte voedingswaren aan? (Sandwiches, blikjes, etc)	☐ Ja ☐ Nee	✓ Denk na over hoe de verpakte voedingswaren te vervangen of uit het aanbod van de school te halen ✓ Verwijder snackautomaten
Verpakkings-afval	Brengen de leerlingen drank in blikjes, plastic flesjes of andere verpakkingen mee naar school ?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Moedig het gebruik van een drinkbus aan ✓ Of ga verder: verplicht het gebruik van een drinkbus in het schoolreglement ✓ Communiceer over de drinkbus naar de ouders ✓ Organiseer een drinkbus-actie voor een dag, een week, ... ✓ Verwijder drankautomaten ✓ Installeer drinkfontein
Verpakkings-afval	Beschikt elke leerlingen over een drinkbus?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Moedig het gebruik van een drinkbus aan ✓ Bezorg elke nieuwe leerling een drinkbus (vergezeld door tips voor het onderhoud ervan) ✓ Maak het leuk en aantrekkelijk om op school een drinkbus te gebruiken

Thema	Vragen		Mogelijke acties
Verpakkingsafval	Kunnen de leerlingen gebruik maken van drinkfonteinen, kraantjes of waterkannen en glazen/bekertjes ?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Voorzie de mogelijkheid om drinkbussen te vullen of voorzie waterkannen met glazen/bekertjes om kraanwater te promoten en drankverpakkingen te verminderen ✓ Denk na over de installatie van drankfonteinen ✓ Sensibiliseer de leerlingen over het belang van water drinken ✓ Doe een actie met water met een smaakje (bvb met fruit) om kraanwater te promoten
Verpakkingsafval	Beschikt de school over herbruikbaar servies en bestek?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Koop herbruikbaar servies voor verjaardagen, maaltijden in de klas, in de refter en ook in de leraarskamer. ✓ Gebruik geen wegwerpbekertjes meer
Papier	Heeft elke klas een doos voor kladpapier ?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Plaats dozen voor kladpapier in de klassen + laat de leerlingen deze versieren ✓ Plaats een doos voor kladpapier bij de kopieermachine
Papier	Drukken de leerkrachten en het secretariaat recto-verso af ?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Stel alle printers en kopieermachines in zodat zij standaard recto-verso afdrukken
Papier	Communiqueert de school digitaal met de ouders ?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Verkies zoveel mogelijk digitale communicatie (als communicatie op papier noodzakelijk is, doe dit dan bij voorkeur enkel voor de oudste leerling uit het gezin)
Papier	Is er een schoolbibliotheek ?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Start een kleine school- of klasbib met boeken die de ouders of leerlingen meebrengen (1 boek/leerling) ✓ Organiseer een ruilsysteem voor boeken of boekenuitleendienst ✓ Plaats een boekenruilkastje op de speelplaats of aan de voorgevel van de school
Papier	Ontvangt de school reclame ?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Plaats een 'Geen reclame'-sticker op de brievenbus
Voedingsafval	Heeft de school vuilnisbakken voor voedingsafval (oranje vuilnisbakken)	☐ Ja ☐ Nee	✓ Plaats oranje vuilnisbakken op plaatsen waar de leerlingen eten ✓ Denk hierbij ook aan de organisatie ervan (dagelijks ledigen, eventuele klastaken, etc)
Voedingsafval	Stellen jullie veel resten vast van tussendoortjes, broodmaaltijden en eventuele warme maaltijden?	☐ Ja ☐ Nee	✓ Warme maaltijden : voorzien een systeem voor bestellingen en annulering + deel kleinere porties uit met de mogelijkheid om bij te nemen ✓ Broodmaaltijden : moedig ouders aan om beter aangepaste porties mee te geven met hun kind (bvb. door de restjes weer mee te geven in de brooddoos) ✓ Organiseer maaltijden bereid door de leerlingen zelf om hen attent te maken op hoeveelheden en wat te doen met overschotten ✓ Versier de refter met thematische en informatieve panelen

Thema	Vragen		Mogelijke acties
Voedingsafval	Is er een compost op school ?	☐ Ja ☐ Nee	☒ Start een pedagogische compost met de leerlingen (zie het begeleidings- en vormingsaanbod van Leefmilieu Brussel) ☒ Communiceer over de compost en het gebruik ervan naar het educatief en het technisch personeel
Netheid	Is de speelplaats netjes ?	☐ Ja ☐ Nee	☒ Voer in dat het tussendoortje in de klas wordt gegeten om het afval op de speelplaats te verminderen ☒ Organiseer een beurtrol voor de klassen om afval op te rapen op de speelplaats
Netheid	Zijn de klaslokalen netjes ?	☐ Ja ☐ Nee	☒ Sensibiliseer de leerlingen (sorteren, respect, welzijn) ☒ Plaats heldere aanduidingen van wat er in elke vuilnisbak mag ☒ Communiceer met het onderhoudspersoneel over de staat van de klassen (netheidsbarometer)
Gevaarlijk afval	Genereert de school gevaarlijk afval ?	☐ Ja ☐ Nee	☒ Kijk na of gevaarlijk afval correct wordt bewaard en volgens de wetgeving wordt verwijderd (bvb. Neonlampen, batterijen, resten van verf of vernis, chemische producten, cartouches en toners,...)
Sensibilisering	Organiseert de school sensibiliseringsacties omtrent afval voor de hele school ?	☐ Ja ☐ Nee	☒ Organiseer een “zero waste”-dag, maak afval het thema van een Fancy-Fair, plaats een standje voor de opendeurdag, organiseer een Repair Café of DIY-workshop ☒ Neem deel aan de GoodPlanet Challenge « Zero Waste » ☒ Neem deel aan de EWAV (Europese Week van de Afvalvermindering)
Sensibilisering	Is er een pedagogische studiedag of vorming rond het thema afval voorzien voor het educatief personeel ?	☐ Ja ☐ Nee	☒ Organiseer een pedagogische studiedag of vorming rond het thema afval en nodig een organisatie uit om een workshop te komen geven
Sensibilisering	Is er een opleidingsactie voorzien voor technisch personeel?	☐ Ja ☐ Nee	☒ Organiseer een opleiding voor het onderhoudspersoneel ☒ Organiseer een opleiding voor het personeel van de kinderopvang
Sensibilisering	Zijn er uitstappen voorzien in het thema van afval ?	☐ Ja ☐ Nee	☒ Bezoek een kringwinkel, een “zero waste”-winkel, Spullenhulp, een afvalsorteercentrum ☒ Nodig een spreker uit die werkt in de circulaire economie
Sensibilisering	Wordt er pedagogische inhoud verdeeld omtrent het thema afval ?	☐ Ja ☐ Nee	☒ Integreer het thema afval in de lessen (zie aanbod leermiddelen op KlasCement) ☒ Bied de leerkrachten opleidingen aan
Sensibilisering	Moedigt de school het gebruik aan van tweedehands materialen ? (Schoolboeken, uniformen, didactisch materiaal)	☐ Ja ☐ Nee	☒ Organiseer een ruilbeurs of tweedehandsverkoop voor boeken en schoolmateriaal ☒ Voorzie een ‘weg te geven’-stand voor boeken en speelgoed op het schoolfeest

Thema	Vragen	Mogelijke acties
Sensibilisering	Zijn andere gebruikers van de site op de hoogte van het afvalbeheer en de toepasselijke regels? (buitenschoolse opvang, speelpleinen, academies, sportclubs, etc.)	☐ Ja ☐ Nee ☒ Maak een charter voor het afvalbeheer in de school en deel dit met de andere gebruikers van de site ☒ Hang het charter en/of de regels op in de gemeenschappelijke ruimten
Sensibilisering	Communiqueert de school over haar afvalbeheer naar de ouders ?	☐ Ja ☐ Nee ☒ Vermeld het afvalbeheer in het schoolreglement ☒ Bezorg de ouders de regels omtrent verpakkingen ☒ Sensibiliseer tijdens schoolfeesten en -activiteiten (herhaling sorteerregels, affiches, stands, zero waste DIY-workshops, etc)

Onze prioriteiten voor dit schooljaar

Kies als werkgroep de acties die jullie aanspreken en noteer, zoveel mogelijk in detail, de concrete stappen die jullie dit school jaar zullen ondernemen.

Gekozen acties	Te ondernemen stappen	Wie	Wanneer

